

Euroopan unionin
neuvosto

Luxemburg, 21. kesäkuuta 2022
(OR. en)

10514/22

AELE 31
EEE 33
N 48
ISL 23
FL 23
AND 3
MC 3
SM 3
FEROE 10
MI 499

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähtettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	10062/1/22 REV 1 AELE 30 EEE 32 N 44 ISL 22 FL 22 AND 2 MC 2 SM 2 MI 463
Asia:	Neuvoston päätelmät yhtenäisistä laajemmista sisämarkkinoista ja EU:n suhteista EU:n ulkopuolisiin länsieurooppalaisiin maihin ja Färsaariin

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena neuvoston (yleiset asiat) 21. kesäkuuta 2022 antamat päätelmät yhtenäisistä laajemmista sisämarkkinoista ja EU:n suhteista EU:n ulkopuolisiin länsieurooppalaisiin maihin ja Färsaariin.

**NEUVOSTON PÄÄTELMÄT YHTENÄISISTÄ LAAJEMMISTA SISÄMARKKINOISTA
JA EU:N SUHTEISTA EU:N ULKOPUOLISIIN LÄNSIEUROOPPALAISIIN MAIHIN JA
FÄRSAARIIN**

1. Neuvosto on arvioinut 11. joulukuuta 2018 antamiensa päätelmien mukaisesti EU:n ja seuraavien EU:n ulkopuolisten länsieurooppalaisten maiden välisten suhteiden yleistä tilannetta: Islannin tasavalta, Liechtensteinin ruhtinaskunta, Norjan kuningaskunta, Andorran ruhtinaskunta, Monacon ruhtinaskunta ja San Marinon tasavalta. Neuvosto on myös arvioinut EU:n suhteiden tilannetta Färssaariin Tanskan kuningaskunnan itsehallintoalueena, johon ei sovelleta EU:n perussopimuksia.
2. Neuvosto käsittelee EU:n ja Sveitsin valaliiton välisten suhteiden yleistä tilannetta 19. helmikuuta 2019 antamiensa päätelmien pohjalta.
3. Neuvosto arvioi tarvittaessa näiden suhteiden tilannetta uudelleen kahden vuoden kuluttua.

EUROOPAN UNIONIN LÄNSIEUROOPPALAISET NAAPURIT

4. EU:n ulkopuoliset länsieurooppalaiset maat ovat EU:n läheisimpiä kumppaneita aiempaa vahvemman, turvallisemman, ympäristöystävällisemmän, kilpailukykyisemmän ja vauraamman Euroopan rakentamisessa. Neuvosto palauttaa mieleen, että suhteet näihin kaikkiin erityisiin, samanmielisiin kumppaneihin, jotka ovat pitkälle integroituneet EU:hun, ovat EU:lle merkittävät ja tärkeitä. Pitkäaikainen yhteistyömme perustuu yhteisiin perusarvoihin ja intresseihin, ja sitä tukee yhteinen perintömme ja historiamme sekä vahvat kulttuuriset ja maantieteelliset siteet.
5. Neuvosto tunnustaa yhtenäisyyden merkityksen ottaen huomioon Venäjän federaation provosoimattoman ja perusteettoman sotilaallisen hyökkäyksen Ukrainaan. Se pitää arvossa sitä, että Islanti, Liechtenstein ja Norja ovat yhtyneet Venäjän federaatioon kohdistettuihin EU:n julkilausumiin ja rajoittaviin toimenpiteisiin. Neuvosto on tyytyväinen Andorran, Monacon ja San Marinon sekä Färssaarten päätöksiin panna täytäntöön vastaavia rajoittavia toimenpiteitä. Se ilmoittaa myös arvostavansa muita toimia, jotka ovat linjassa EU:n ja sen jäsenvaltioiden toimien kanssa, Venäjän federaation sotilaalliseen hyökkäykseen vastaamiseksi muun muassa monenvälisillä foorumeilla.

6. EU:n laajempien sisämarkkinoiden puitteissa tapahtuva taloudellinen yhdentyminen lähentää meitä entisestään, ja se määrittelee myös tulevan vaurautemme ja kilpailukykyimme keskinäisen riippuvuussuhteen. Viimeisten neljän vuoden aikana tiiviit suhteemme ovat vahvistuneet entisestään muutamien lukuisia strategisia aloja kattavien aloitteiden myötä.
7. Neuvosto muistuttaa, että taloudellisen yhdentymisemme vahvuus on riippuvainen sisämarkkinoiden neljän vapauden täysimääräisestä noudattamisesta. Näin ollen on kaikkien laajennettuihin sisämarkkinoihin jo osallistuvien tai osallistumisensa laajentamista haluavien maiden vastuulla varmistaa markkinoiden yhtenäisyys ja yhdenmukaisuus sekä se, että niin kansalaiset kuin yrityksetkin noudattavat yhtäläisiä oikeuksia ja velvollisuuksia kaikilta osin.
8. Covid-19-kriisi on tuonut korostetusti esille, miten välttämätöntä ja hyödyllistä on toimia ja ratkaista yhteiset haasteet yhdessä. EU:n digitaalisen koronatodistuksen järjestelmä, jota ETA:n EFTA-valtiot ja vastaavuuspäätösten hyväksymisen jälkeen myös Andorra, Monaco, San Marino sekä Färsaaret käyttävät, helpotti menestyksekkäästi rajatylittävää matkustamista. Merkittävä yhdentyminen ETA-sopimuksen ansiosta tarjoaa meille erinomaiset välineet, joilla näihin haasteisiin voidaan vastata yhdessä ETA:n EFTA-valtioiden kanssa. Pandemian aiheuttamat lisähaasteet edellyttävät hyvin toimivia sisämarkkinoita, muun muassa digitaalisia sisämarkkinoita, ja vahvoja investointeja keskeisille teollisuudenaloille, mikä on olennaisen tärkeää talouden elpymisen ylläpitämiseksi. Covid-19-kriisi toi esiin tarpeen jatkaa yhdentymistä Andorran, Monacon ja San Marinon kanssa. Neuvosto on tyytyväinen Andorran, Monacon ja San Marinon osallistumiseen EU:n terveysturvakomitean toimintaan ja tukee osallistumista lääketieteellisten vastatoimien yhteishankintaa koskeviin sopimuksiin vakavien rajatylittävien terveysuhkien varalta.

9. Neuvosto on täysin sitoutunut tehostamaan maailmanlaajuisia toimia ilmastonmuutoksen torjumiseksi, kestävän energiasiirtymän, energiatehokkuuden ja kestävän liikkuvuuden edistämiseksi sekä biologisen monimuotoisuuden ja ympäristön suojelemiseksi kokonaisuudessaan. On erittäin tärkeää jatkaa tiivistä yhteistyötä EU:n ja ETA:n EFTA-valtioiden välillä sekä tehostettua vuoropuhelua Andorran, Monacon ja San Marinon kanssa näistä kysymyksistä.
10. Neuvosto panee merkille erinomaisen yhteistyön EU:n ulkoisen toiminnan eri aloilla, kuten yhteisessä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa (YUTP), kehitysavussa, demokratian alalla sekä ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen vahvistamisessa, ja korostaa läheisen ja järjestelmällisen poliittisen vuoropuhelun merkitystä. Neuvosto ilmaisee arvostavansa suuresti läheisimpien EU:n ulkopuolisten länsieurooppalaisten kumppaneidensa yhdentymistä EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan välineisiin ja kantoihin, viimeksi EU:n monenvälisten kantojen saamaa vahvaa tukea, sekä rajoittavia toimenpiteitä, jotka on asetettu Venäjän federaation Ukraina 24. helmikuuta 2022 alkaen kohdistaman sotilaallisen hyökkäyksen vuoksi. Neuvosto odottaa kiinnostuneena, että kyseinen vahva yhdentyminen YUTP:n julkilausumiin ja rajoittaviin toimenpiteisiin jatkuu edelleen, koska se on keskeistä Euroopan yhtenäisyyden ja maailmanlaajuisen turvallisuuden kannalta.
11. Neuvosto korostaa, että EU:n ja sen ulkopuolisten länsieurooppalaisten kumppaneiden välistä yhteistyötä on jatkettava ja tehostettava kansainvälisillä foorumeilla, jotta monenvälistä sääntöihin perustuvaa maailmanjärjestystä voitaisiin edelleen vahvistaa ja jotta voitaisiin työskennellä yhdessä yhteisten ensisijaisten kysymysten parissa, mukaan lukien ihmisoikeudet, sukupuolten tasa-arvo, rauha ja turvallisuus sekä ilmastonmuutoksen torjunta.
12. Maantieteellisen ja poliittisen läheisyytensä ansiosta EU:lla ja sen ulkopuolisilla länsieurooppalaisilla naapureilla on yhteisiä turvallisuushaasteita, ja ne ovat toisistaan riippuvaisia kansallisen ja alueellisen vakauden varmistamisessa. Tässä yhteydessä korostamme energiaturvallisuuden sekä yhteistyön ja keskinäisen tuen merkitystä energian toimitusvarmuuden alalla, mikä on erityisen merkittävä esimerkki keskinäisestä riippuvuudesta ETA:ssa. Neuvosto kannattaa painokkaasti EU:n yhteistyötä Islannin, Liechtensteinin ja Norjan kanssa oikeus- ja sisäasioiden alalla ja kannustaa EUH:ta ja komissiota tutkimaan tähän liittyviä mahdollisuuksia Andorran, Monacon ja San Marinon kanssa.

13. Neuvosto panee merkille joidenkin osapuolten yksipuoliset toimet ja niistä johtuvat haasteet, jotka liittyvät kalakantojen yhteiseen hoitoon Koillis-Atlantilla. Näiden kantojen merkittävän taloudellisen tuoton ylläpitäminen sekä toimet, joilla vältetään liikakalastus ja siitä aiheutuva kannan pieneneminen, edellyttävät kiireellistä sopimista kattavista ja oikeudenmukaisista käytännöistä, joihin sitoutuvat kaikki osapuolet, joilla on vastuu kyseisten kantojen hallinnasta, mukaan lukien Norja, Islanti ja Färsaaret.

ISLANNIN TASAVALTA

14. Neuvosto arvostaa läheistä yhteistyötä Islannin kanssa tutkimuksen, innovoinnin, energian, ympäristö- ja ilmastomuutospolitiikan, ulkopolitiikan, ihmisoikeuksien, sukupuolten tasa-arvon sekä oikeus- ja sisäasioiden alalla. Neuvosto on tyytyväinen Islannin menestyksekkääseen osallistumiseen EU:n covid-19-rokotustoimiin. Se on valmis lisäämään tätä yhteistyötä kaikilla yhteistä etua edustavilla aloilla. Islanti on tärkeä samanmielinen ja luotettava kumppani. EU on tyytyväinen Islannin merkittävään yhdentymiseen EU:n kanssa YUTP:n alalla sekä Islannin kanssa kansainvälisillä foorumeilla tehtävään yhteistyöhön.
15. ETA-sopimus on edelleen suhteidemme kulmakivi. Neuvosto antaa tunnustusta Islannille sen pyrkimyksistä lisätä ETA-sopimuksen painoarvoa, muun muassa ETA:n täytäntöönpanovajeen pienentämiseksi.
16. Neuvosto on tyytyväinen Schengenin säännösten soveltamista ja täytäntöönpanoa koskevaan hyvään yhteistyöhön Islannin kanssa ja sen kehittämiseen ja kannustaa Islantia lujittamaan osallistumistaan turvapaikkasäännösten täytäntöönpanoon.

17. EU:n uusi arktinen politiikka, jossa keskitytään ilmastonmuutokseen, ympäristökysymyksiin, kestäväan kehitykseen ja kansainväliseen yhteistyöhön, osoittaa, että on vahvasti unionin etujen mukaista vahvistaa ja kehittää edelleen sen nykyistä monialaista sitoutumista arktiseen alueeseen. Neuvosto kannustaa Islantia edistämään kyseistä strategiaa EU:n kanssa muun muassa korkean tason osallistumisella asiaankuuluviin foorumeihin. Islanti on EU:n läheinen ja luotettava kumppani arktisen alueen kysymyksissä, ja neuvosto odottaa, että tätä erityislaatuista kumppanuutta tehostetaan erityisesti tutkimuksen ja tieteen alalla, ilmastonmuutokseen sopeutumista lisäävissä toimissa ja saastumisen ehkäisemisessä. Neuvosto antaa tunnustusta Islannin toiminnalle Arktisen neuvoston puheenjohtajana vuosina 2019–2021, jolloin sen pääteemana oli kestävä kehitys. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että Islanti on edelleen tukenut vahvasti EU:ta sen tavoitellessa tarkkailijan asemaa Arktisessa neuvostossa ja EU:n osallistuessa asiaankuuluville foorumeille, kuten Arctic Circle Assembly -kokoukseen.
18. Joulukuussa 2018 antamiensa päätelmien mukaisesti neuvosto vahvistaa kannattavansa voimakkaasti kansainvälisesti sovitun, kaupalliselle valaanpyynnille asetetun moratorion säilyttämistä. Moratorio on vahvistettu kansainvälisessä valaanpyyntikomissiossa (IWC). Neuvosto kannattaa myös valaiden ja muiden meriympäristön lajien sisällyttämistä uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevaan yleissopimukseen (CITES). Neuvosto panee merkille Islannilta viime aikoina tältä osin saadut rohkaisevat viestit ja toistaa kehotuksensa luopua kaupallisesta valaanpyynnistä ja noudattaa kansainvälisesti sovittua, kaupalliselle valaanpyynnille kansainvälisessä valaanpyyntikomissiossa asetettua moratoriota sekä poistaa nämä ja muut meriympäristön lajeja koskevaan CITES-sopimukseen liittyvät varauksensa.
19. Neuvosto on tyytyväinen Islannin sitoumukseen vähentää kasvihuonekaasupäästöjä ja kannustaa etenemään kohti Pariisin sopimuksen sitoumusten täyttämistä. Vihreää siirtymää silmällä pitäen EU odottaa kiinnostuneena yhteistyön lujittamista Islannin kanssa sekä uusiutuvaa energiaa ja turvallisia ja kestäviä vähähiilisiä teknologioita, kuten vetyä ja hiilidioksidin talteenottoa ja varastointia koskevan taitotiedon vaihtoa. Neuvosto panee merkille, että Islanti liittyi maailmanlaajuiseen metaanisitoumukseen YK:n ilmastositoumuksen osapuolten 26. konferenssissa (COP26) marraskuussa 2021.

LIECHTENSTEININ RUHTINASKUNTA

20. EU:lla ja Liechtensteinilla on erittäin hyvät ja dynaamiset suhteet, jotka ovat entisestään tiivistyneet ja monimuotoistuneet vuodesta 2018. Neuvosto arvostaa jatkuvaa erinomaista yhteistyötä Liechtensteinin kanssa ETA-sopimuksen sekä Schengenin ja Dublinin sopimusten kattamilla aloilla sekä muilla aloilla. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että Liechtenstein on saattanut suurelta osin ja luotettavasti yhteisön lainsäädännön osaksi kansallista lainsäädäntöään ETA:ssa, ja arvostaa erityisesti toimia, joilla pyritään yhdessä vastaamaan yhteisiin haasteisiin, muun muassa digitaaliseen siirtymään, ilmastomuutokseen ja covid-19-pandemian jälkeiseen talouden elpymiseen. Se katsoo, että olisi hyödyllistä keskustella Liechtensteinin kanssa tarkemmin parhaista käytännöistä yhteistä etua koskevilla aloilla, esimerkiksi lohkoketjujen sääntelyjärjestelmien alalla.
21. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että EU:n ja Liechtensteinin yhteistyö oikeus- ja sisäasioissa on lisääntynyt vuodesta 2011, jolloin Liechtenstein liittyi Schengen-alueeseen ja alkoi osallistua Dublin-järjestelmään. Tältä osin neuvosto kannustaa Liechtensteinia jatkamaan osallistumistaan turvapaikanhakijoiden sisäisiä siirtoja koskevaan prosessiin.
22. Neuvosto odottaa EU:n ja Liechtensteinin rakentavan yhteistyön syvenevän entisestään kansainvälisillä foorumeilla, muun muassa YK:n, Euroopan neuvoston ja Etyjin puitteissa erityisesti sellaisilla aloilla kuin ihmisoikeudet, kansainvälinen rikosoikeus, monenvälisyys sekä nuorten osallistuminen.
23. Neuvosto on tyytyväinen Pariisin sopimuksen ja ilmastoneutraaliustavoitteiden mukaisiin vuoteen 2050 mennessä toteutettaviin sitoumuksiin. Neuvosto toteaa, että Liechtenstein liittyi maailmanlaajuiseen metaanisitoumukseen COP26 -kokouksessa marraskuussa 2021. Liechtensteinin kokonaisvaltainen lähestymistapa kestäväyyteen on hyvin linjassa EU:n vihreän kehityksen ohjelman kanssa.

24. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että Liechtenstein osallistuu veroviranomaisten väliseen automaattiseen tietojenvaihtoon ja on ottanut yhteisen raportointistandardin käyttöön ensimmäisten joukossa sekä vaihtanut tietoja syyskuusta 2017 lähtien. Se on osaltaan edistänyt viime vuosina maailmanlaajuisesti tapahtuneita valtavia muutoksia verotuksen avoimuudessa.
25. Neuvosto arvostaa Liechtensteinin kanssa tehtävää rakentavaa, läpinäkyvää ja avointa yhteistyötä, jonka tavoitteena on varmistaa, että EU:n yritysverotuksen käytäntöjen periaatteita ja kaikkia kriteerejä sovelletaan. Tältä osin neuvosto on tyytyväinen verotusta koskevan avoimuuden ja tietojenvaihdon osalta käyttöön otettuun oikeudelliseen kehykseen, jonka OECD:n maailmanlaajuinen foorumi on vahvistanut noudattavan suurelta osin pyynnöstä tapahtuvaa tietojenvaihtoa koskevia OECD:n standardeja. Myös maailmanlaajuinen foorumi vahvisti marraskuussa 2021, että Liechtensteinin oikeudellinen kehys finanssilitietojen automaattista vaihtoa varten on täysin käytössä.

NORJAN KUNINGASKUNTA

26. Norja on EU:n läheinen, luotettava ja pitkäaikainen kumppani. EU ja Norja tekevät yhteistyötä monien yhteisten haasteiden, kuten ilmastonmuutoksen, vihreän siirtymän, covid-19-pandemian, muuttoliikkeen ja kansalaistemme suojelun parissa. Viimeisten neljän vuoden aikana suhteemme ovat yleisesti ottaen olleet erinomaiset. EU onnittelee Norjaa sen rakentavasta roolista YK:n turvallisuusneuvostossa ja sen sitoutumisesta rauhan ja turvallisuuden edistämiseen.

27. Neuvosto on tyytyväinen jatkuvaan vahvaan yhteistyöhön, jota on käyty Norjan kanssa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) ja yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) alalla ja jota vahvistettiin edelleen maaliskuussa 2021 käynnistetyllä EU:n ja Norjan välisellä jäsennellyllä turvallisuus- ja puolustusvuoropuhelulla. Norja on edistänyt näkyvästi YTPP:tä jo vuosien ajan, muun muassa osallistumalla useisiin EU-johtoisin operaatioihin ja viimeksi sotilaallisen liikkuvuuden PRY-hankkeeseen. Tämä tiivis turvallisuus- ja puolustuskumppanuus on otettu huomioon myös maaliskuussa 2022 hyväksytyssä EU:n strategisessa kompassissa, ja EU:n selkeänä tavoitteena on syventää tätä suhdetta entisestään. EU:n ja Norjan yhteistyö perustuu yhteisiin arvoihin, erityisesti ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja demokraattisiin periaatteisiin, ja se ulottuu välitystoimintaan, rauhanrakentamiseen ja kansainväliseen kehitysohjelmaan.
28. EU ja Norja kantavat vahvasti vastuuta kansalaisistamme, luonnonympäristöstämme ja tulevista sukupolvista. Neuvosto arvostaa Norjan selkeää tahtoa osallistua Euroopan vihreän kehityksen ohjelman täytäntöönpanoon, jatkaa kansainvälisen ilmastoyhteistyön vetävänä voimana ja toimia Pariisin sopimuksen mukaisten sitoumusten täyttämiseksi yhdessä EU:n kanssa. Neuvosto toteaa, että Norja liittyi maailmanlaajuiseen metaanisitoumukseen COP26 -kokouksessa marraskuussa 2021. Neuvosto panee myös merkille kiertotaloutta koskevat Norjan hallituksen tavoitteet.
29. Norja on EU:lle luotettava ja keskeinen öljyn ja kaasun toimittaja mutta myös läheinen kumppani kehitettäessä muita energianlähteitä. Läheinen yhteistyömme on olennaisen tärkeää EU:n energiaturvallisuuden ja energiaunionin tavoitteiden kannalta, ja se on EU:n ja Norjan molempia osapuolia hyödyttävän suhteen kulmakivi, erityisesti nykyisessä geopolitiisessa tilanteessa, jonka Venäjän sotilaallinen hyökkäys Ukrainaan on aiheuttanut.

30. Neuvosto panee tyytyväisenä merkille Norjan vuonna 2020 hyväksymän arktisen strategian, jossa esitetään Norjan visio alueellisiin instituutioihin perustuvasta rauhanomaisesta, innovatiivisesta ja kestävästä arktisesta alueesta ("High North"). Erityisesti neuvosto on tyytyväinen Norjan jatkuvaan tukeen EU:n toiminnalle arktisella alueella, muun muassa arktisen yhteistyöfoorumin puitteissa, ja sille, että EU:sta tulisi tarkkailija Arktiseen neuvostoon. EU ja Norja ovat keskeisiä kumppaneita myös valtameriä koskevissa kysymyksissä sekä maailmanlaajuisesti että aluetasolla.
31. Neuvosto on tietoinen siitä, että Norja on yksi EU:n tärkeimmistä kauppakumppaneista, ja muistuttaa, että lisäetuuksien vaihtoa maatalouden perushyödykkeiden kaupassa koskevaa Norjan ja EU:n välistä sopimusta olisi tarkistettava säännöllisesti. Neuvosto pitää valitettavana, että asiassa ei ole edistytty, ja toistaa painokkaasti kehotuksensa Norjalle, että se aloittaisi aktiivisesti ensisijaisena toimenä ja viipymättä rakentavan neuvotteluprosessin jalostettujen maataloustuotteiden kaupan vapauttamisesta ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan 2 artiklan 2 kohdan ja 6 artiklan mukaisesti. Neuvosto toistaa kehotuksensa jatkaa neuvotteluja maantieteellisten merkintöjen suojasta, joka on tärkeä tekijä maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden kansainvälisessä kaupassa.
32. Vastauksena Koillis-Atlantin kalakantojen yhteistä hoitoa koskeviin haasteisiin neuvosto vahvistaa olevansa valmis tekemään kahden- ja monenvälisiä järjestelyjä, joilla varmistetaan keskeisten kalavarojen kalastuksen vastuullinen ja kestävä hoito. Neuvosto ilmaisee myös huolensa yksipuolisesta päätöksestä, joka koskee suunniteltua puomitroolikieltoa 1. lokakuuta alkaen.

33. Neuvosto vahvistaa kannattavansa voimakkaasti kansainvälisesti sovitun, kaupalliselle valaanpyynnille asetetun moratorion säilyttämistä. Moratorio on vahvistettu kansainvälisessä valaanpyyntikomissiossa (IWC). Neuvosto kannattaa myös valaiden ja muiden meriympäristön lajien sisällyttämistä uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevaan yleissopimukseen (CITES). Se kehottaakin painokkaasti Norjaa lopettamaan valaskiintiöiden myöntämisen, noudattamaan kaikilta osin kansainvälisesti sovittua, kansainvälisessä valaanpyyntikomissiossa vahvistettua kaupalliselle valaanpyynnille asetettua moratoriota ja poistamaan varaumansa, jotka sillä on CITES-sopimukseen näiden ja muiden meriympäristön lajien osalta.

EUROOPAN TALOUSALUE

34. Neuvosto toteaa, että ETA-sopimus toimii yhä tyydyttävällä tavalla covid-19-pandemian aiheuttamista haasteista huolimatta. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että ETA-sopimukseen on viimeisten neljän vuoden aikana sisällytetty muutamia hyvin tärkeitä säädöksiä, kuten tupakkatuotedirektiivi, kolmas ja neljäs rautatiepaketti, säädökset, joilla on perustettu Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelin (BEREC) ja eurooppalainen sähköisen viestinnän säännöstö, EU:n digitaalista koronatodistusta koskeva lainsäädäntö, markkinoiden väärinkäyttöasetus sekä jätedirektiivi. Neuvosto kehottaa tehostamaan toimia, jotta vireillä oleva lainsäädäntö pantaisiin nopeasti täytäntöön, muun muassa alusten tarkastamista koskeva paketti, audiovisuaalisia mediapalveluja koskeva direktiivi, lentoturvallisuutta ja energia-alaa koskeva lainsäädäntö.
35. Kaikista pyrkimyksistä huolimatta niiden EU:n säädösten määrä, joita ei ole vielä sisällytetty ETA-sopimukseen (säädösten käsittelyviive), on edelleen merkittävä. Neuvosto toistaa, että yhdenmukaisuuden ja oikeusvarmuuden periaatteet takaavat sisämarkkinoiden tehokkuuden, kestävyys ja lopulta uskottavuuden, ja kaikkien osapuolten on tästä syystä pidettävä niitä edelleen ohjenuorana suhteessa ETA-sopimuksen toimintaan.

36. Neuvosto on tyytyväinen Islannin, Liechtensteinin ja Norjan osallistumiseen ehdoitta sosiaalisten ja taloudellisten erojen vähentämiseen sekä vapaan ja elinvoimaisen kansalaisyhteiskunnan tukemiseen ETA-alueella vuosina 2014–2021 ETA:n ja Norjan rahoitusjärjestelmien avulla, jotta ETA:n EFTA-valtiot voivat hyötyä sisämarkkinoille pääsystä. Tämä panostus hyödyttää koko ETA-aluetta. Neuvosto toivoo, että vuosien 2021–2027 rahoitusjärjestelmistä päästään nopeasti sopimukseen, jotta rahoitusosuus voidaan toimittaa kaikille edunsaajajäsenvaltioille hyvissä ajoin.
37. Neuvosto huomauttaa, että ETA-sopimuksen 19 artiklassa määrätään, että osapuolten olisi jatkettava pyrkimyksiään maataloustuotteiden kaupan asteittaiseksi vapauttamiseksi ja tätä varten niiden olisi kahden vuoden välein tarkasteltava uudelleen maataloustuotteiden kaupan edellytyksiä mahdollisten myönnytysten tutkimiseksi.
38. Neuvosto korosti Yhdistyneen kuningaskunnan EU-eron osalta, että ETA-sopimuksen turvaaminen, hyvin toimivan ja yhtenäisen ETA:n tulevaisuuden varmistaminen sekä sisämarkkinoiden yhtenäisyyden säilyttäminen on tärkeää. EU:n ja ETA:n EFTA-valtioiden välinen tiivis vuoropuhelu ja jatkuva tiedonvaihto Yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta ovat edistäneet sopeutumisen sujuvuutta.
39. EU ja ETA:n EFTA-valtiot ovat vahvistaneet tukensa ETA-sopimukselle useaan otteeseen. Neuvosto panee tyytyväisenä merkille yleisölle tiedottamisen painottamisen ja viestintätoimet, joilla pyritään lisäämään tietoisuutta ETA-sopimuksen merkityksestä EU:n ja ETA:han kuuluvien EFTA-valtioiden taloudellisen yhdentymisen edistämisessä ja yhteisten etujemme säilyttämisessä.

ANDORRAN RUHTINASKUNTA, MONACON RUHTINASKUNTA JA SAN MARINON TASAVALTA

40. Neuvosto panee tyytyväisenä merkille, että viimeisten neljän vuoden aikana EU:n sekä Andorran, Monacon ja San Marinon erittäin hyvät suhteet ovat entisestään lähentyneet.
41. Neuvosto on tyytyväinen edistymiseen maaliskuussa 2015 käynnistetyissä neuvotteluissa, joiden tavoitteena on tehdä yksi tai useampia assosiaatiosopimuksia, jäljempänä "sopimus", ja panee tyytyväisenä merkille, että niissä on nyt määrä siirtyä ratkaisevaan vaiheeseen. Se odottaa merkittävää edistymistä erityisesti poliittisesti arkaluontoisissa kysymyksissä, jotta sopimuksesta käytävät keskustelut saataisiin päätökseen vuoden 2023 loppuun mennessä.
42. Sopimuksessa määrätään Andorran, Monacon ja San Marinon osallistumisesta EU:n sisämarkkinoihin sekä EU:n kanssa muilla politiikka-aloilla tehtävästä yhteistyöstä. Neuvosto korostaa, että tulevan sopimuksen mukaisen merkittävän yhdentymisen kolmen kumppanin kanssa olisi perustuttava muun muassa keskinäisiin etuihin ja yhteisiin arvoihin, sisämarkkinoiden neljään vapauteen ja niihin liittyviin horisontaalisiin ja rinnakkaispolitiikkoihin, tasapuolisten toimintaedellytysten luomiseen, verotusalan hyvään hallintotapaan ja lainsäädännön yhdenmukaistamiseen EU:n säännöstön kanssa erityisesti rahoitusosalalla sekä vahvaan ja kestävään institutionaaliseen perustaan. Neuvosto katsoo, että tulevan sopimuksen olisi perustuttava sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan ja yhtenäisyyden ylläpitoon sekä oikeusvarmuuteen. Samalla neuvosto ottaa huomioon kunkin maan erityispiirteet sekä niiden erityistilanteet Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 8 artiklaa koskevan julistuksen mukaisesti.

43. Neuvosto on tyytyväinen edistymiseen sopimuksen yhteisessä osassa, etenkin yhtenäisen, tehokkaan ja vaikuttavan institutionaalisen kehyksen luomisessa. Tähän olisi erityisesti sisällytettävä institutionaaliset mekanismit osapuolten kuulemiseksi, jotta voidaan varmistaa sopimuksen moitteeton toiminta ja asianmukainen täytäntöönpano, varmistaa EU:n säännösten dynaaminen käyttöönotto kyseisissä kolmessa maassa, taata sopimuksen määräysten yhdenmukainen soveltaminen ja johdonmukainen tulkinta sekä ottaa käyttöön oikeudenmukainen, toimiva ja vaikuttava riitojenratkaisumekanismi.
44. Neuvosto on tyytyväinen yleiseen edistymiseen neuvotteluissa, jotka koskevat Andorran, Monacon ja San Marinon lainsäädännön yhdenmukaistamista asiaankuuluvan EU:n säännösten kanssa. Se panee tyytyväisenä merkille, että kyseisten kolmen kumppanin hallinnollisia valmiuksia ja yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa on lujitettu. Tätä olisi edelleen jatkettava, jotta voidaan varmistaa lainsäädännön pikainen yhdenmukaistaminen EU:n säännösten kanssa neuvottelujen aikana ja niiden jälkeen sekä tarkka seuranta ja täytäntöönpanon valvonta EU:n normien mukaisesti erityisesti rahoituspalvelujen alalla. Neuvosto kannustaa tältä osin komissiota käsittelemään ajoissa rahoituspalvelujen valvontaa koskevia mahdollisia etenemistapoja, jotta löydetäisiin kaikkia osapuolia tyydyttävä ratkaisu.
45. EU on ensisijaisesti sitoutunut nopeuttamaan neuvotteluja ja käsittelemään pikaisesti neljään vapauteen liittyviä poliittisesti arkaluonteisia kysymyksiä, jotta neuvottelut saataisiin päätökseen, mikä voisi parhaassa tapauksessa johtaa yhteen sopimukseen sekä kolmeen maakohtaiseen pöytäkirjaan ja EU:n säännösten liitteeseen vuoden 2023 loppuun mennessä. EU kannustaa kaikkia osapuolia jatkamaan aktiivisesti tähän tähtääviä toimiaan. Vuoteen 2023 ulottuvan etenemissuunnitelman laatiminen on tältä osin välttämätön askel.

46. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että Andorran tupakka-alan siirtymäkauden osalta on löydetty kaikkia osapuolia tyydyttävä ratkaisu. Se korostaa, että näiden kolmen kumppanin kanssa on ryhdyttävä käsittelemään pikaisesti muita poliittisia kysymyksiä. Neuvosto korostaa, että sisämarkkinoiden sääntöihin tehtävien poikkeusten on oltava laajuudeltaan ja kestoltaan perusteltuja ja oikeasuhteisia. Se muistuttaa, että on tärkeää kunnioittaa henkilöiden vapaan liikkuvuuden periaatetta sisämarkkinoilla ja että Andorran, Monacon ja San Marinon on tärkeää mukauttaa työ- ja sosiaaliturvalainsäädäntönsä ja -käytäntönsä EU:n ja kansainvälisten normien mukaisiksi. Liittyminen Kansainväliseen työjärjestöön edistäisi myös tämän lainsäädännön mukauttamista.
47. Neuvosto panee merkille Andorran, Monacon ja San Marinon viestintätoimet sopimuksen osalta, erityisesti toimet, joita Andorran hallitus on toteuttanut tiedottaakseen yleisölle neuvottelujen tuloksista ja kuullakseen sitä, ja kannustaa niitä kaikkia jatkamaan kyseisiä toimia, jotka ovat tärkeä osatekijä neuvottelujen onnistumiselle tässä viimeisessä vaiheessa.
48. Ulkopolitiikan alalla neuvosto on tyytyväinen yhteistyön jatkumiseen näiden samanmielisten kumppanien kanssa monenvälisillä foorumeilla erityisesti YK:n puitteissa ja muun muassa läheisiin yhteyksiin ja yhdentymiseen EU:n kantoihin, julkilausumiin ja vastaavien rajoittavien toimenpiteiden täytäntöönpanoon ennen kaikkea Venäjän federaation Ukrainaan kohdistaman provosoimattoman ja perusteettoman sotilaallisen hyökkäyksen vuoksi. Neuvosto kannattaa yhteistyön vahvistamista entisestään siten, että luodaan kehys ulkopolitiikkaa koskeville kahdenvälisille poliittisille vuoropuheluille kunkin maan kanssa ja otetaan käyttöön jäsennelty ja järjestelmällinen prosessi, jotta maat yhtyisivät EU:n linjaan YUTP:tä koskevissa kysymyksissä. Yhteistyötä olisi edelleen vahvistettava ja lujitettava etenkin ottamalla Andorra, Monaco ja San Marino mukaan niiden maiden ryhmään, joita pyydetään järjestelmällisesti yhtymään virallisesti korkean edustajan EU:n puolesta antamiin YUTP-alan julkilausumiin ja EU:n rajoittaviin toimenpiteisiin.

49. Neuvosto arvostaa Andorran, Monacon ja San Marinon kanssa tehtävää rakentavaa, läpinäkyvää ja avointa yhteistyötä, jonka tavoitteena on varmistaa, että verotusalan hyvän hallintotavan kansainvälisiä periaatteita ja EU:n yritysverotuksen käytäntöjen kaikkia kriteerejä sovelletaan. Neuvosto panee myös tyytyväisenä merkille Andorran, Monacon ja San Marinon meneillään olevat toimet mukauttaa verolainsäädäntönsä ja -käytäntönsä EU:n ja kansainvälisten standardien mukaisiksi. Se korostaa, että tarvitaan täydellinen yhdenmukaistaminen EU:n normien kanssa, jotta sisämarkkinoilla vältettäisiin porsaanreikien syntyminen.
50. Neuvosto panee tyytyväisenä merkille, että Andorra liittyi Kansainväliseen valuuttarahastoon ja Euroopan neuvoston kehityspankkiin (CEB) vuonna 2020, mikä johti kahteen CEB:n myöntämään lainaan ja edisti Andorran tavoitetta monipuolistaa talouttaan keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Andorran pyyntö, jonka mukaan Euroopan investointipankki kohtelisi sitä operatiivisena maana, on myös käsiteltävänä, ja siihen odotetaan vastausta lähiaikoina.
51. Lisäksi neuvosto katsoo, että yhteistyötä olisi syytä vahvistaa digitaalisen ja vihreän siirtymän alalla, koska ne ovat yhteisiä prioriteetteja Andorran, Monacon ja San Marinon kanssa. Valtamerten suojelun osalta neuvosto antaa tunnustusta Monacon osallistumiselle biologista monimuotoisuutta koskevaan korkean tason koalitioon kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolella. Neuvosto on tyytyväinen San Marinon ottamiseen mukaan Adrian- ja Joonianmeren aluetta koskevaan Euroopan unionin strategiaan ja odottaa yhteistyön tehostamista tältä osin.
52. Neuvosto kannustaa kaikkia sidosryhmiä lisäämään tiedotusta kansalaisille, jotta voitaisiin lisätä tietoisuutta suhteiden potentiaalisesta keskinäisestä avainroolista kansainvälisiä järjestöjä koskevien kantojen lähentämisessä sekä talouden monipuolistamisen ja taloudellisen yhdentymisen edistämisessä EU:n sekä Andorran, Monacon ja San Marinon välillä.

FÄRSAARET

53. Neuvosto katsoo, että Färsaarten strateginen sijainti Pohjois-Atlantilla on merkinnyt sitä, että Färsaarista on tullut EU:n tärkeä kumppani useilla EU:n politiikan aloilla, muun muassa EU:n arktisen politiikan alalla. Neuvosto arvostaa nykyistä yhteistyötä Färsaarten kanssa sellaisilla aloilla kuin kauppa, vesiviljely, tutkimus, innovointi sekä arktista aluetta ja Pohjois-Atlanttia koskevat kysymykset osapuolten toimivallan puitteissa.
54. Neuvosto on tyytyväinen Färsaarten osallistumista EU:n ohjelmiin ja Färsaarten assosioitumista Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaan koskevan sopimuksen allekirjoittamiseen. Neuvosto korostaa Färsaarten vihreää siirtymää ja hankkeita kestävien energiamuotojen kehittämiseksi ja toivoo yhteistyön lisäämistä EU:n kanssa tällä alalla.
-